

REFLEKTOR

ELŐÍTÉLETES VILÁGBAN ÉLÜNK, ÉS ELŐÍTÉLETEINK A PSZICHIÁTRIAI BETEGEKRE IS VONATKOZNAK. HOGY MIKÉNT VISELKEDÜNK AZ ELMÉJÜKBEN KÁROSODOTTAKAL, ARRÓL KASSAI-FARKAS ÁKOSSAL, A FŐVÁROSI NYÍRÓ GYULA KÖRHÁZ PSZICHIÁTRIAI OSZTÁLYÁT VEZETŐ FŐORVOSVAL BESZÉLGETTÜNK.

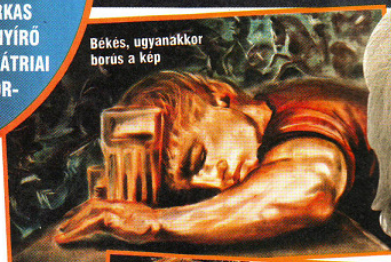
A legtöbb embernek szinte mindenről megvan a véleménye anélkül, hogy ismerné a dolog mélyebb összefüggéseit. Így vagyunk azokkal az embertársainkkal is, akiket a köznyelv "bolondnak" tart. A főorvos szerint a pszichiátriai beteg semmivel sem veszedelmesebb, mint bármelyikünk.

GYÖKÉRTELENNÉ TESSZÜK

Ahhoz, hogy a világ elfogadjon, legtöbbünknek szüksége van valamilyen tárgyiasult dogmára – szögezi le a főorvos. – Például ara, hogy jó munkaeurök legyen pozitív visszacsatolásiunk. Mindenki megszervezi, ha a világ nem olyanak látja, mint ő saját magát. Ha a világ ítélete jó, az jelentős önértékelést javító tényező, és szembe megy a szükség szerűen meglévő sematikus beállítódásokkal.

Hogy ki pszichiátriai beteg, és mennyire veszélyes lehet magára vagy másokra? Erre a kérdésre a főorvos egy példával reagál, de előbb nyomatékosan hangsúlyozza, hogy a veszély szubjektív dolog. Van, amitől én félek, de más nem, és persze léteznek kézzel fogható ismérvek is. Ha valaki önmagát akarja elveszíteni vagy másra támad, azt mindenképpen veszélyhelyzetnek kell tekinteni.

Vannak közvetett vagy közvetlen veszélyeztető állapotok. Ha egy idős ember a negyedik emeleten lakik, nincs lift, 40 ezer

Békés, ugyanakkor borús a kép

Szépét látnak, szépre vágnak

a nyugdíja, de cukorbeteg és ízületi bántalmakkal küszködik, akkor legalábbis közvetetten veszélyeztetett állapotban van. Nem tud lemmenni az orvoshoz, vagy hogy a gyógyszerét kiváltta, a diétát sem képes megtartani. Akár meg is halhat, vagyis segítségére van szüksége. Ehhez képest, ha felfedezi valaki a bajt, bekerül a belgyógyászatra, onnan esetleg a pszichiátriára, azzal, hogy zavart. Hát hogyan lenne az? És akkor ott van, amíg a jó érzésű doktor „el tudja dugni”, de nem ez a megoldás – mondja Kassai-Farkas doktor. – A szociális otthon sem jó, mert az idős ember kiszakítjuk eredeti környezetéből, gyökértelessé tesszük, és ez mentális sokkot okoz neki. Minden ápolásra szorulóknak az a legjobb, ha a megszokott holmija, bútorai között maradhat, különben nem várujuk csodát. Menjen oda valaki minden nap, vásároljon, amit kell, tegye rendbe a környezetét, és maradjon vele, hogy kicsit együtt legyen valakivel,

Kassai-Farkas Ákos: Előítéletek vagyunk majdnem mindennel kapcsolatban

TUDNI KELL VESZÍTENI

REFLEKTOR

ANGYALHÁZ

A doktor és kollégái alapítványi munkáikat, amelyben központi szerepet kap az önmegvalósítás. Itt a művészetet, azon belül is a képzőművészetet helyezik megoldásként középpontba. A körházban állandó tartások vannak, mindig más művei kerülnek a falakra, amelyeket bárki betérhet megcsodálni. Időnként aukciókat tartanak, és az abból bejövő összeg fele az alkotó, a többit az alapítvány céljaira fordítják. Nem messze a központi van egy iktós helyiség, ahol kis szobák. Az angyalház, Szot László utcai Angyalház, csak egy, mint az e nevet viselő alapítvány azért jött létre, hogy az ide betérő jól érthesse magát. A betegek is, akik a körházban is szívesen látják maguk körül szívet, de maguk sem restek alkotni, itt megtehették. A meneg megajánlott. In-mezonyban mutatják be a főorvos munkatársa, Páris Anna (képekben) művészterápiát az alkohológiában című kórtétet is.

elsőreket lenni, és ezt tudatosan kell beépíteni az értékrendünkbe. Vagyis tudnunk kell veszíteni, elviselni a kudarcot. Az persze más, ha valakit sorozatosan negatív élmények érnek – mondja befejezősül a doktor.

S végül a gondolkodásom, a megközelítés fontosságára figyelmeztet a főorvos. Az a „bolond”, mondja, akit annak tart a világ, alkoholistá minősítést is az kap, aki kezelte magát, addig szemtel hunyunk a pillás felett. A cukorbeteg nem küldi senki kényszergyógyításra, ha nem veszi be az inzulint, „bekömlél”, és balesetet okoz, de a pszichiátriai betegre mindenki görbén néz. A főorvos szerint teljesen indokolatlanul. Mert van ugyan egy százezeréves tudathasadás (skizofrén), maniákus és súlyos depresszióban szenvedő beteg, aki veszélyes lehet, de legtöbbjük nem ön- és végképp nem közveszélyes.

TAKÁTS LÁSZLÓ FOTÓ: SEBESTYÉN JENO

hogy kizárólag agresszívalóval lehet hatékonyan boldogulni, s ez az élet minden területéről visszaköszö.

– Fontos az egészség meg a konditerem, de ha egyszer végre arra gyúrunk, hogy mentálisan jól érezzük magunkat a börtönben, egészen más világ lenne – érvel az osztályvezető főorvos.

NEM KELL MINDIG NYERNI

A főorvos szerint az alkohol beivódott a kultúránkba, vagyis elnézőbbek vagyunk vele kapcsolatban. A drogra azt mondja, helyes a nulla

tolerancia, amit azonban a terjesztőreket ért. Aki kipróbálta, használja a drogot, azt gyógyítani kell, ha szüksége van rá. A jótételezés vagy más szerezési módok esetében úgy véli, nem kell mindjárt függőséget kiáltani, ha csak arról van szó, hogy valaki szeret játszani, és megengedheti magának. Akkor van baj, ha valaki nem tud leállni. „Mindent” a gépbe dobja. Ha hazamegy az ember, és otthon zsembe aszszonyt talál, lekever neki egyet, és megy a kocsmába, ott béke van, és büfelejtés: sör, bor, pálinka, haverok, szeszesterek. Szadják az asszonyt, a politikát, értenek a focizhoz, miegyébhez, és a csapos (pultos, pincér) – mi-csoda véletlen – apróban ad viszsza. Húszashat, százashat, ami kell a géphez. S ha nem jut eszébe, odaszól: „Próbáld ki, haver!” s még mutat is a masina felé. Biztatásban nincs hiány, a kibicék is lovalnak, persze, hogy becsúszik az első érme, aztán a második... A túlzásba esésnek aztán lehet pörben esés is a vége, de a retortó és a gyógyítást nem szabad összekeverni.

– Ahhoz, hogy a közérzetünk jól legyen, nem kell mindig nyerni,

Ha egyszer a depresszió az új

ELMÉS BETEGEK

Alkoholvirus, ahogy ok-latjuk

akíhez szóllhat, akinek elmondhatja a gondjait, szóval, hogy éjje az életét, és soha nem lesz vele baj. Ellenkező esetben...

Nem könnyű azoknak sem, akiket rémálomok gyötörnek vagy éppen ebben is azt képzelik, hogy valaki(k) üldözi(k) őket, vagy bármi más okból me-nélniük kell. A hallucináció a főorvos szerint súlyos következményekkel járhat, de úgy tapasztalja, a pszichiátriai betegek több, mint 90 százaléka problémamentes, veszélytelen.

GYÚRJUNK A LEKÜNKRE IS

– Nagyon ritka szerencsére az olyan beteg, aki „letrob-banja a gázüzshellyel a házat” – állítja. – Igazság szerint nem tördődünk eleget a körülöttünk élőkkel, és ha a hivatali bajt észlel, lassan reagál. A társadalom sok tekintetben azt közveíti,